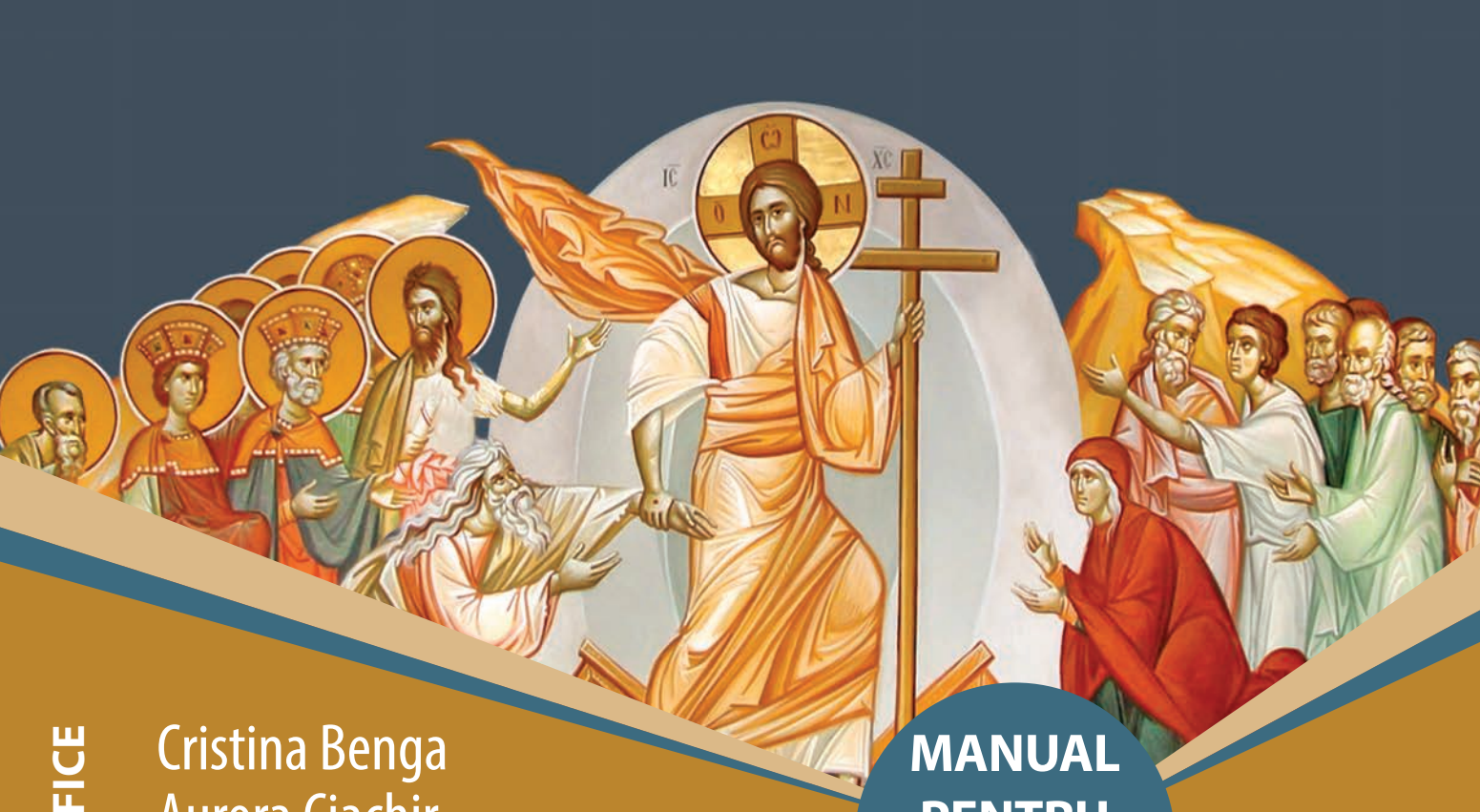

Cristina Benga
Aurora Ciachir
Niculina Filat
Mihaela Ghiţiu
Ioana Niculae

MANUAL PENTRU CLASA A III-A

RELIGIE
Cultul ortodox

SEMESTRUL AL II-LEA

MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI CERCETĂRII ŞTIINŢIFICE

CORINT EDUCAŢIONAL

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Cristina Benga
Aurora Ciachir
Niculina Filat
Mihaela Ghiţiu
Ioana Niculae

MANUAL PENTRU CLASA A III-A

RELIGIE

Cultul ortodox

SEMESTRUL AL II-LEA

CORINT EDUCAȚIONAL

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației și Cercetării Științifice.

Manualul școlar a fost aprobat prin Ordinul ministrului educației și cercetării științifice nr. 5045 din 25.08.2015, în urma evaluării, și este realizat în conformitate cu programa școlară aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 5001 din 02.12.2014.

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și în format digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând cu anul școlar 2015–2016.

Inspectoratul școlar .....

Școala / Colegiul / Liceul .....

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni:* ***nou*, ***bun***, ***îngrijit***, ***neîngrijit***, ***deteriorat***.

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Manualul a primit avizul Patriarhiei Române prin adresa nr. 6880 din 25.08.2015.

116.111 - numărul de telefon european de asistenţă pentru copii

Date despre autoare:
Cristina Benga – profesor gradul didactic I, Colegiul German Goethe din București, doctor în științele educației.
Aurora Ciachir – profesor gradul didactic I, Școala Gimnazială nr. 56 din București.
Niculina Filat – profesor gradul didactic I, Colegiul Național „Iulia Hasdeu" din București.
Mihaela Ghițiu – profesor gradul didactic I, Colegiul Național „Ion Neculce" din București.
Ioana Niculae – profesor gradul didactic I, Școala Gimnazială nr. 198 din București.

Referenți:
Pr. lector dr. **Vasile Crețu,** Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul", Universitatea din București.
Pr. asistent dr. **George Păunoiu,** Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul", Universitatea din București.

Redactare: **Lia Decei**
Tehnoredactare computerizată: **Cristina Gvinda**
Design copertă: **Dan Mihalache**
Machetare și ilustrații: **Maria Constantinescu**

Majoritatea icoanelor au fost reproduse după frescele din Biserica „Sfânta Treime" – Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii „Grigore Alexandrescu" din București, pictori: **Ioan și Camelia Popa**

Descrierea CIP se găsește la Biblioteca Națională a României
ISBN (general) 978-606-8668-96-3
ISBN (semestrul II) 978-606-8668-98-7

Pentru comenzi și informații, contactați:
GRUPUL EDITORIAL CORINT
Departamentul de Vânzări
Str. Mihai Eminescu nr. 54A, sector 1, București,
cod poștal 010517. Tel./Fax: 021.319.47.97; 021.319.48.20
Depozit
Calea Plevnei nr. 145, sector 6, București,
cod poștal 060012. Tel.: 021.310.15.30
E-mail: vanzari@edituracorint.ro
Magazin virtual: www.grupulcorint.ro

Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate EDITURII CORINT EDUCAȚIONAL, parte componentă a GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

Dumnezeu Se face cunoscut omului

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE

Ce înseamnă să fii creştin

Primirea iertării prin spovedanie
Primirea lui Hristos prin Sfânta Împărtăşanie
Dumnezeu ocroteşte şi dă putere, pentru a face fapte bune

Recapitulare. Evaluare

Primirea iertării prin spovedanie

Fericiți aceia
cărora li s-au iertat
fărădelegile
și ale căror păcate
li s-au acoperit!
Romani 4, 7

Sfânta Scriptură ne învață

„Luaţi Duh Sfânt! Cărora veţi ierta păcatele, li se vor ierta şi cărora le veţi ţine, ţinute vor fi”.
Ioan 20, 22-23

Vocabular

- **duhovnic** = preot la care ne spovedim.
- **fărădelege** = greșeală față de aproapele.
- **păcat** = greșeală față de Dumnezeu.
- **pocăință** = părere de rău urmată de îndreptare.
- **spovedanie** = mărturisirea păcatelor.

— Dragii mei, de unde veniți așa bucuroși și luminoși?

— Venim de la biserică, ne-am spovedit! Bunicule, de ce când ne-am dus eram așa de emoționați și ni se părea greu?

— Ia gândiţi-vă! Ce simţiţi atunci când faceţi greşeli, de exemplu, nu ascultaţi de părinţi sau nu vă faceţi temele?

— Ne este rușine că îi dezamăgim și îi întristăm.

— Şi cum e mai bine? Să afle de la voi sau de la altcineva?

— De la noi, greșeala recunoscută este pe jumătate iertată!

— Așa este și cu Tatăl nostru ceresc. Păcatele sunt greșelile pe care le facem când nu-L ascultăm, nu ne rugăm și îi supărăm pe cei din jur. Atunci Se întristează, pentru că ne iubește și vrea să ne purtăm ca fraţii. Sufletul nostru înțelege tristețea Lui și ne simțim apăsaţi. În bunătatea Sa nespusă, prin Taina Sfintei Spovedanii, Dumnezeu ne iartă toate păcatele. Trebuie doar să le mărturisim sincer părintelui duhovnic, să ne pară rău că le-am făcut și să dorim să ne îndreptăm. Duhovnicul ne dă sfaturi care ne apropie de Dumnezeu și ne feresc de greșeli, dacă le ascultăm. Iertarea aduce împăcarea cu Dumnezeu, cu toți cei din jur și cu noi înșine. De aceea ne simțim bucuroși și luminoși.

Să înțelegem textul

1. Ce este Taina Spovedaniei?
2. Cum ne spovedim?
3. Ce ne aduce iertarea?

Să descoperim împreună

În Sfânta Scriptură, prin multe pilde, Mântuitorul arată cum ne dăruiește iertarea Sa. El vorbește de păstorul care avea o sută de oi și a pierdut una dintre ele. Atunci le-a lăsat pe cele nouăzeci și nouă și s-a dus să o caute pe cea pierdută, găsind-o cu mare bucurie. Cu ajutorul textului alăturat și al icoanei de mai jos, răspunde la următoarele cerințe:

1. Cine poate fi oaia pierdută?
2. De ce s-a pierdut?
3. De ce o poartă Hristos pe umeri?

Păstorul cel bun

„Care om dintre voi, având o sută de oi și pierzând din ele una, nu lasă pe cele nouăzeci și nouă în pustie și se duce după cea pierdută, până ce o găsește?

Și găsind-o, o pune pe umerii săi, bucurându-se;

Și sosind acasă, cheamă prietenii și vecinii, zicându-le: *Bucuraţi-vă cu mine, că am găsit oaia cea pierdută.*"

Luca 15, 4-6

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să ierți din toată inima.
- Să te spovedești.
- Să asculți sfaturile duhovnicului.
- Să nu repeți aceleași greșeli.
- Să îți ceri iertare când ai supărat pe cineva.

Poți da și alte exemple? Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

Pilda este o povestire religioasă cu o învățătură pentru suflet.

Caută pe internet Sfânta Scriptură. Citește alte pilde din Evanghelia după Luca, capitolul 15. Extrage din fiecare învățături folositoare pentru tine.

Lectură

Dumnezeule-ndurate,
Iartă ale mele păcate
Și-mi ajută, pe-al Tău plac,
Altele să nu mai fac!

Să rămân fără de greș,
Cum e floarea de cireș,
Ca, din valea astei plângeri,
Să mă fac iubit de îngeri...

Dă-mi a darului Tău rouă
Ca să-ncep o viață nouă,
Să cânt pe-ale ei poteci:
„Slavă Tatălui în veci!...”
Amin!

Vasile Militaru, *Rugăciune pentru iertare*

Un strop de înțelepciune

„Mărturisirea faptelor rele este începutul faptelor bune.”

Fericitul Augustin

Să ne jucăm împreună

Citește poezia alăturată. Alege doi colegi și interpretează una din următoarele situații:

1. Părinții doresc să înveți bine, dar ieri te-ai jucat prea mult și nu ai mai avut timp să-ți faci temele. Ce le spui părinților? Dar lui Dumnezeu, Care dorește să ascultăm de părinți?

2. Descrie cum te simți după ce ai fost iertat.

Să fim creativi

Activitate interdisciplinară

Pornind de la textele:

- „Îngerii lui Dumnezeu se bucură în ceruri de un om care se pocăiește” (Luca 15, 10).
- Așa cum orice haină pe care o purtăm trebuie curățată, așa și haina sufletului nostru se va curăți mereu prin spovedanie.

1. Realizează un desen în care îngerii se bucură că haina sufletului tău după spovedanie este din nou luminoasă și frumoasă.

2. Pune desenul în **portofoliu**.

Să reținem

- Prin Taina Sfintei Spovedanii primim iertarea păcatelor.
- Dumnezeu ne iartă toate păcatele mărturisite părintelui duhovnic.
- Iertarea aduce împăcare cu Dumnezeu, cu toți cei din jur și cu noi înșine.
- Duhovnicul mai este numit și păstor de suflete.

Primirea lui Hristos prin Sfânta Împărtășanie

Paharul mântuirii voi lua
și numele Domnului
voi chema.
Psalmi 115, 4

–Bunicule, duminica aceasta mergem la biserică să ne împărtășim și părintele ne-a spus să ne pregătim.

— Mă bucur foarte mult, dragii mei! În biserică, duminica şi de sărbători are loc cea mai importantă slujbă. Precum este soarele între stele, așa este și Sfânta Liturghie între celelalte slujbe. În timpul acesteia are loc Sfânta Împărtășanie, instituită de către Mântuitorul la Cina cea de Taină. Îl primim pe Hristos în mod real prin pâinea și vinul sfințite. Mântuitorul ne vindecă, ne unește pe toți cu El și ne oferă viața veșnică.

— Și cum să ne pregătim pentru ceva atât de important?

— Pregătirea pentru împărtășanie este sufletească și trupească. Pentru suflet: ne spovedim, ne cerem iertare, ne împăcăm cu toată lumea, citim rugăciuni, iar pentru trup: ținem post, ne îngrijim și ne îmbrăcăm curat.

— Mergem să ne pregătim! Am aflat că unii copii vor veni și în costum popular, ca să-și arate bucuria că se împărtășesc. Biserica va fi în straie de sărbătoare!

Să înțelegem textul

1. Ce este Sfânta Liturghie?
2. Ce înseamnă Taina Sfintei Împărtășanii?
3. Cum ne pregătim pentru a ne împărtăși?

Sfânta Scriptură ne învață

„Și luând pâinea, mulţumind, a frânt și le-a dat lor, zicând: *Acesta este Trupul Meu care se dă pentru voi; aceasta să faceţi spre pomenirea Mea.* Asemenea și paharul, după ce au cinat, zicând: *Acest pahar este Legea cea nouă, întru Sângele Meu, care se varsă pentru voi.*"

Luca 22, 19-20

Vocabular

- **har** = puterea iubitoare a lui Dumnezeu.
- **instituit** = întemeiat.
- **straie** = haine.

Rugăciune înainte de Sfânta Împărtășanie

Doamne, împărtășindu-mă voi deveni cu adevărat cel mai bogat om din lume, pentru că Tu Însuți vei sălășlui înăuntrul meu. Doamne, știu că Tu îi îmbogățești pe toți cei care Te iubesc și împlinesc poruncile Tale.

Sfinte vase

1. Citește textul următor:

„Harul tainei Sfintei Împărtășanii doar atunci se face simțit, când sufletul celui care se împărtășește trăiește o stare de fericire și liniște" (Sfântul Serafim de Sarov).

2. Realizează o scurtă compunere în care să descrii cum te-ai simțit tu după Sfânta Împărtășanie.

Să descoperim împreună

La Cina cea de Taină, din Joia Mare, Mântuitorul Hristos i-a împărtășit pe Sfinții Apostoli. Citește rugăciunea alăturată și privește cu atenție icoana de mai jos, apoi răspunde la următoarele cerințe:

1. Cu ce i-a împărtășit Mântuitorul pe Sfinții Apostoli?

2. Pe Cine primim prin Sfânta Împărtășanie?

3. Ce binefaceri aduce această Sfântă Taină în viața ta?

4. În Săptămâna Mare, în fiecare seară, au loc în biserici slujbe speciale, numite denii. Participă împreună cu profesorul de religie sau cu părinții la slujba deniei din Joia Mare și observă toate momentele de la Cina cea de Taină.

Cina cea de Taină

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să participi la Sfânta Liturghie.
- Să te porți cuviincios în biserică.
- Să te împărtășești de mai multe ori pe an.
- Să mulțumești Domnului pentru Sfânta Împărtășanie.
- Să-ți chemi prietenii la biserică.

Poți da și alte exemple? Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

Să ne jucăm împreună

Alege doi colegi și oferă soluții următoarelor situații:

1. Mergi la biserică împreună cu un coleg care se împărtășește pentru prima dată. Învață-l cum să se pregătească și cum să se comporte în biserică.

2. Ai doi prieteni foarte buni pe care vrei să-i inviți să meargă duminică cu tine la Sfânta Liturghie. Ce le povestești despre această slujbă?

Să fim creativi

Activitate interdisciplinară

Pornind de la textul:

„Și să-mi fie mie Împărtășania aceasta spre bucurie, spre sănătate și spre veselie” (Rugăciunea Sfântului Chiril al Alexandriei).

1. Arată binefacerile Sfintei Împărtășanii în viața creștinului.

2. Desenează o viță-de-vie care are în centru numele Mântuitorului Hristos și pe ramuri numele celor dragi, alături de care dorești să te împărtășești. Te poți inspira din desenul alăturat.

3. Pune fișa în **portofoliu**.

Să reținem

- Sfânta Liturghie este cea mai importantă slujbă a Bisericii.
- Prin Sfânta Împărtășanie Îl primim pe Hristos.
- Pentru Sfânta Împărtășanie ne pregătim sufletește prin spovedanie și rugăciune.
- Sfânta Împărtășanie ne aduce iertare, bucurie, putere de a iubi, de a fi mai buni.

Lectură

Hai să mergem împreună,
Pe Hristos să Îl slăvim
Și să luăm, din a Lui mână,
Darul Sfânt ce îl primim.

Bucurie și lumină,
Viaţă veșnică și har,
Azi, prin mila Sa divină,
Toate ni se dau în dar.

Pentru-această împărtășire
Și minune foarte mare,
Acum, plini de mulţumire,
Să-I aducem o cântare.

Un strop de înțelepciune

„Doamne, umple inima mea de viață veșnică.”

Sfântul Isaac Sirul

Dumnezeu ocrotește și dă putere, pentru a face fapte bune

Toate le pot în Hristos, Cel ce mă întărește.
Filipeni 4, 13

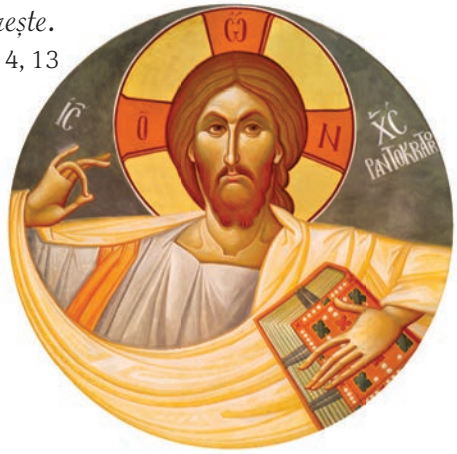

Sfânta Scriptură ne învață

„Fără de Mine nu puteți face nimic. ”
Ioan 15, 5

„Întru toate arată-te pe tine pildă de fapte bune.”
Tit 2, 7

Vocabular

- **a întări în credință** = a face credința mai puternică.
- **încercări** = (aici) greutăți, dificultăți.
- **pildă** = (aici) exemplu, model.
- **talant** = monedă folosită în Antichitate.

–Bunicule, astăzi am ajutat-o toată ziua pe mama la curățenie în casă, am șters praful, am aranjat cărțile în bibliotecă și am plantat semințe de flori. Nici nu știu de unde am avut atâta putere. Mama s-a bucurat foarte mult!

— Este minunat că ai putut face așa de multe lucruri. Dar nu ai fost singur, ci alături de Dumnezeu. El ne dă puterea de a lucra, de a alerga, de a cânta, de a vorbi, de a scrie, de a fi atenţi, de a avea răbdare. Iar ţie, astăzi, ţi-a dat puterea de a o ajuta pe mama. Când faci fapte bune, te asemeni cu Dumnezeu și atunci El se bucură şi îți dă harul Său.

Așa cum părinții se îngrijesc ca tu să crești frumos, tot așa și Tatăl nostru ceresc ne ocrotește și poartă de grijă întregii creații. Când ești mic, ai nevoie de mult ajutor, dar pe măsură ce crești, îi poți ajuta și tu pe alții. Ajutorul dat altora este un mod minunat de a urma pe Hristos.

Uneori înțelegem imediat purtarea de grijă a lui Dumnezeu, dar alteori, când avem încercări, o vedem mult mai târziu. Greutățile ne învață răbdarea și ne întăresc în credință. Să-I mulţumim lui Dumnezeu pentru toate!

Să înțelegem textul

1. Cine ne ocrotește și ne poartă de grijă?
2. Ce ne oferă Dumnezeu pentru a face fapte bune ?
3. Ce simte inima noastră când ajutăm pe cineva?

Să descoperim împreună

Mântuitorul Hristos ne dă mai multe pilde în care arată cum împarte daruri oamenilor. Astfel, în Pilda talanților se vorbește despre un om care își cheamă slugile, le împarte averea sa și pleacă departe. Unuia îi dă cinci talanți, altuia doi și ultimului un talant, fiecăruia după puterea sa. La întoarcere află că primii doi au lucrat și au câștigat tot atât, iar ultimul a îngropat banul. Atunci stăpânul dă binecuvântarea sa celor ce au lucrat, iar de la cel leneș ia darul și îl dă celor care au muncit și au înmulțit talanții.

1. De ce Dumnezeu împarte darurile în mod diferit oamenilor?

2. De ce i se ia darul leneșului?

3. Prin ce fapte bune poți înmulți darul pe care l-ai primit de la Dumnezeu?

Pilda talanților

„Și apropiindu-se cel care luase cinci talanţi, a adus alţi cinci talanţi, zicând: *Doamne, cinci talanţi mi-ai dat, iată alţi cinci talanţi am câştigat cu ei*. Zis-a lui stăpânul: *Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria Domnului tău.*"

Matei 25, 20-21

Talanți

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să mulțumești lui Dumnezeu pentru că te ocrotește.
- Să înveți pentru a-ți descoperi darurile.
- Să-ți folosești și să-ți înmulțești talentul.
- Să ceri ajutorul lui Dumnezeu pentru a face fapte bune.
- Să ai încredere în ajutorul Său.

Poți da și alte exemple? Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

1. Caută pe internet mai multe informații despre monedele folosite în vechime.

2. Vizitează împreună cu profesorul muzeul de istorie din localitate pentru a vedea cum arătau monedele vechi.

Lectură

Flămândului s-astâmpăr chinul
Voi frânge pâinea mea în două,
Voi fi curat precum e crinul
Scăldat în boabele de rouă.

Cu milă inima-mi va bate
Și voi iubi cu milă sfântă
Pe orișicare vietate
Ce-n lumea asta nu cuvântă.

Vasile Militaru, *Rugăciune*

Un strop de înțelepciune

„Fapta bună este pentru om cunună."

Proverb

Să ne jucăm împreună

Citește poezia alăturată. Interpretează alături de colegi una din următoarele situații, în care să îți arăți iubirea prin fapte:

1. O vecină în vârstă te roagă să-i cumperi pâine.
2. Colegul de bancă este bolnav și este la spital.
3. Este iarnă și vezi vrăbiuțe agitate prin zăpadă.

Să fim creativi

Activitate interdisciplinară

1. Grupați-vă pe echipe. Pe parcursul unei săptămâni, desfășurați concursul *O faptă bună pe zi*.
2. Realizați un desen cu fiecare faptă săvârșită. Alcătuiți cu aceste desene *Cărticica faptelor bune*.
3. Amenajați cu aceste materiale o expoziție în școală.

Să reținem

- Dumnezeu poartă de grijă întregii creații.
- El ne dă puterea de a face fapte bune.
- Când faci fapte bune, te asemeni cu Dumnezeu.
- Să Îi mulțumim lui Dumnezeu pentru toate!

Recapitulare

1. Când te pregătești pentru Sfânta Taină a Spovedaniei, te poți gândi dacă:

- Ești sincer cu oamenii din jurul tău.
- Vorbești frumos cu toți ceilalți copii.
- Îți asculți părinții sau profesorii.
- Te rogi înainte de culcare.
- Îți pare rău pentru greșelile făcute.
- Te străduiești să nu le repeți.

2. Citeşte textul de mai jos şi găseşte situaţii asemănătoare în care poţi face fapte bune, cu ajutorul lui Dumnezeu.

„Când un străin bate la ușă, milostenia îi deschide ușa ospitalității; odată intrat, îl întâmpină bucuria; odată primit, îl găzduiește omenia. Pe cel flămând îl hrănește bunătatea, pe cel deznădăjduit, îl călăuzește credința, iar pe cel tulburat, dragostea” (Sfântul Ambrozie al Milanului).

3. Citește versurile următoare.

Descoperă sentimentele trăite după primirea Sfintei Împărtășanii:

Zâmbet, stropi de mulțumire,
Îți aduc cu bucurie,
Pentru marea Ta iubire
Că în dar mi Te-ai dat mie.

Aici la altarul sfânt,
Vine cerul pe pământ.
Din potir sfios primesc
Darul Sfânt, dumnezeiesc,

Și trăiesc la Liturghie
În a Ta Împărăție,
Fericirea de-a avea
Viața Ta-n inima mea.

Realizează un desen care exprimă aceste sentimente. Adaugă-l în **portofoliu**.

I.
S – 2-3 cuvinte
B – 4-5 cuvinte
FB – 6-7 cuvinte

II.
S – 2 răspunsuri
B – 3 răspunsuri
FB – 4 răspunsuri

III.
S – 2-4 cuvinte
B – 5-7 cuvinte
FB – 8-10 cuvinte

IV.
S – un răspuns
B – 2 răspunsuri
FB – 3 răspunsuri

Evaluare

I. Transcrie pe o fișă, apoi completează spațiile libere:

1. Prin Taina Sfintei Spovedanii primim .....păcatelor.
2. Părintele duhovnic ne dă ....., pentru a nu mai greși.
3. În Sfânta ..... Îl primim pe Domnul Iisus Hristos sub forma ..... și a .....
4. Dumnezeu ne ..... în fiecare clipă și ne dă puterea de a face .... pentru cei de lângă noi.

(sfaturi, iertarea, ocrotește, Împărtășanie, fapte bune, pâinii, vinului)

II. Notează cu A (adevărat) sau F (fals). Prin Taina Sfintei Spovedanii:

1. primești bucurie și pace sufletească;
2. ți se iartă greșelile mărturisite înaintea duhovnicului;
3. te unești cu Hristos;
4. primești un înger păzitor.

III. Așază pe două coloane cuvintele care au legătură cu Taina Sfintei Spovedanii, respectiv cu Taina Sfintei Împărtășanii:

duhovnic, pâine, iertare, vin, păcat, sfat, Liturghie, unire, mărturisire, potir

IV. Citește poezia și răspunde la următoarele cerințe:

Doamne, Tu, cu harul Tău,
Mă păzești de orice rău
Și-mi ajuți să-ți slujesc Ție,
Cu spor și cu bucurie.

Și pe alții de-i ajut,
Fapte bune am făcut,
Fie deci, spre slava Ta,
Orice faptă bună a mea.

1. Cui îi este adresată poezia?
2. De ce facem fapte bune?
3. Ce fel de sentimente descoperi?

Viaţa creştinului împreună cu semenii

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE

Viaţa împreună cu ceilalţi

Necesitatea de a spune mereu adevărul
Ascultarea şi împlinirea sfaturilor bune
Blândeţea şi bunătatea în relaţie cu ceilalţi
Importanţa de a avea răbdare cu cei din jur
Respectul faţă de sine şi faţă de ceilalţi
Nevoia de efort pentru a obţine rezultate

Lectură pentru suflet
Recapitulare. Evaluare

Necesitatea de a spune mereu adevărul

Mila și adevărul
să nu te părăsească;
scrie-le pe tabla inimii tale.
Pilde 3, 3

Mântuitorul Hristos
în fața lui Pilat

Sfânta Scriptură ne învață

„Eu sunt Calea, Adevărul și Viața."
Ioan 14, 6

„Oricine este din adevăr ascultă glasul Meu. Pilat I-a zis: *Ce este Adevărul?*"
Ioan 18, 37-38

Vocabular

- **a minți** = a spune lucruri neadevărate.
- **consecință** = urmare.
- **Decalog** = cele zece porunci.
- **izolat** = respins, neacceptat.
- **semen** = aproapele.

– Bunicule, când se simte cineva fericit?

— Dragii mei, dar ați învățat deja! Când face fapte bune, când dăruiește, când se roagă, când mărturisește adevărul. Mântuitorul ne-a învățat că iubirea, credința și adevărul sunt importante. Îți dau încredere în tine și în ceilalți. Când spui adevărul și ești sincer, chiar dacă ai greșit, ești mai puternic, mai curajos, mai liniștit. Adevărul te face liber și te scapă de frică.

Învățăm despre importanța adevărului în familie, la biserică și la școală. Pe părinți, duhovnic și profesori nu trebuie să-i mințim, ei pot găsi ușor soluții la problemele care ne frământă și ne pot îndruma când este nevoie.

Opusul adevărului este minciuna. Când minți, ești judecat greșit și nu mai poți fi liber. Prietenii și părinții își pierd încrederea în tine. Minciuna se naște când ne lăudăm prea mult, când facem doar ce vrem noi sau când dorim să ascundem o anumită faptă. Indiferent din ce motiv o folosim, ea ne îndepărtează de Dumnezeu și de semeni. De aceea a spune adevărul este un mare dar.

Să înțelegem textul

1. De ce trebuie să spunem adevărul?
2. Cine ne învață să spunem adevărul?
3. Care sunt consecințele minciunii?

Să descoperim împreună

Din Vechiul Testament știm că Dumnezeu i-a vorbit Proorocului Moise pe Muntele Sinai din Egipt. El i-a dat Tablele Legii după care urma să fie condus poporul evreu. Acestea conțineau zece porunci, numite și Decalog. Primele patru se referă la relația omului cu Dumnezeu, iar următoarele șase la relațiile dintre oameni. A noua poruncă ne îndeamnă să ne ferim de minciună: *Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău.*

Cu ajutorul profesorului, răspunde la următoarele întrebări:

1. Cum este reprezentat Prorocul Moise în imaginea alăturată?

2. De ce îi dă Dumnezeu Tablele Legii?

3. De ce este importantă această poruncă de a mărturisi mereu adevărul?

1. Să nu ai alți dumnezei afară de Mine.
2. Să nu-ți faci chip cioplit și să i te închini lui.
3. Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deșert.
4. Adu-ți aminte de ziua odihnei, ca să o sfințești.
5. Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta.
6. Să nu ucizi.
7. Să nu fii desfrânat.
8. Să nu furi.
9. Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău.
10. Să nu râvnești la bunurile aproapelui tău.

Ieșirea 20, 1-17

Prorocul Moise primește Tablele Legii

1. Împrumută de la bibliotecă o carte cu proverbe și zicători.

2. Transcrie în caiet două proverbe cunoscute despre adevăr și minciună.

Exemplu:
Minciuna are picioare scurte.

3. Realizează un desen inspirându-te din ghicitoarea de mai jos. Pune acest desen în **portofoliu**.

Un orb vede un iepure,
Un șchiop aleargă după el
Și un mut strigă
La un surd să-l prindă.

Minciuna

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să spui mereu adevărul.
- Să fii curajos.
- Să te rogi când ți-e frică.
- Să înțelegi că orice problemă are soluții.
- Să gândești frumos.

Poți da și alte exemple? Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

Lectură

Am un nas așa de mare!
Mi-a crescut, de ce crezi oare?
C-am minţit câte un pic,
Tot zicând că nu-i nimic.

Dar n-a fost așa, se pare,
Și cu nasul la plimbare
Uite-acum cam toţi mă știu,
Că sincer nu pot să fiu.

Și îmi zic că nu-i prea bine,
Vreau să fac ceva cu mine:
Să mă schimb și iar să spun
Adevărul drept și bun.

Un strop de înțelepciune

„Adevărul este întotdeauna același, minciuna trebuie născocită."

Proverb

Să ne jucăm împreună

1. Citește poezia, privește imaginea alăturată și recunoaște povestea.

2. Lucrați în echipă. Confecționați din carton un nas mare. Așezați-vă în cerc. Pe rând, fiecare primește nasul și spune ceva despre propria persoană. Dacă un coleg consideră că nu este adevărat ce afirmi, atunci o să-ți pui nasul, indicând faptul că minți. Ca să îl poți da mai departe, trebuie să spui adevărul. Jocul continuă până când se închide cercul.

Să fim creativi

Activitate interdisciplinară

Pornind de la îndemnul:

„Fiii mei, să nu iubim cu vorba, numai din gură, ci cu fapta și cu adevărul" (I Ioan 3,18).

1. Realizează un trenuleț al adevărului, iar pe fiecare vagon scrie cuvinte care descriu starea celui care spune adevărul.

2. Construiește din carton o cutiuță în care să arunci biletele cu minciunile pe care le spui cel mai des. Apoi închide cutia și promite că nu le mai spui niciodată.

Să reținem

- Adevărul este apreciat de Dumnezeu.
- Părinții, duhovnicul și profesorii ne pot ajuta să găsim întotdeauna soluții bune.
- Minciuna duce la pierderea încrederii între oameni.
- Rostirea adevărului te face puternic, liber și iubit.

Ascultarea şi împlinirea sfaturilor bune

Mântuitorul Hristos
la 12 ani la templu

Ascultă sfatul
și primește învățătura,
ca să fii înțelept toată viața ta.
Pilde 19, 20

—Bunicule, am auzit astăzi un proverb: „Cine nu are bătrâni, să-şi cumpere”. Noi ne bucurăm că te avem pe tine, că ne dai sfaturi şi ne îndrumi mereu.

— Ce frumos că gândiţi aşa! Ascultarea este o mare virtute. Dumnezeu ne învaţă să alegem binele, părinţii ne îndrumă cu dragoste, iar duhovnicul ne dă sfaturi folositoare pentru suflet. De ei este bine să ascultăm. Sfinţii Părinţi ne spun: „cine vrea să se mântuiască, cu întrebarea să călătorească”. Putem cere sfaturi și de la bunici, de la profesori, de la creștinii din parohie, de la toţi cei care ne pot îndruma.

Mântuitorul Hristos este exemplul nostru. El a împlinit toate poruncile lui Dumnezeu, S-a supus Maicii Sale şi a căutat de mic sfatul înţelepţilor, arătându-Și prin aceasta smerenia. Să Îl urmăm şi noi!

Dacă nu ascultăm, arătăm că suntem mândri, credem că noi ştim mai bine totul şi nu mai învăţăm alte lucruri. Fără sfaturi bune putem să greșim. Cei înțelepți învață și din greșelile altora. Dăm dovadă de smerenie şi de înţelepciune, dacă cerem sfaturi şi le urmăm. Astfel, alegem binele și trăim frumos.

Să înțelegem textul

1. De ce și de la cine cerem sfaturi?
2. Ce se întâmplă dacă nu ascultăm?
3. Ce ne aduce împlinirea sfaturilor bune?

Sfânta Scriptură ne învață

„Iar după trei zile L-au aflat în templu, şezând în mijlocul învăţătorilor, ascultându-i şi întrebându-i.”

Luca 2, 46

Vocabular

- **noian** = (aici) mulţime.
- **povaţă** = sfat.
- **supus** = ascultător.
- **virtute** = calitate.

„Ascultă, fiul meu, învăţătura tatălui tău şi nu lepăda îndrumările maicii tale.”

Pilde 1, 8

Sfântul Proroc Solomon

Prorocul Solomon a fost fiul regelui David. El a cerut de la Dumnezeu înţelepciune. În Sfânta Scriptură se găsesc trei cărţi cu sfaturi şi cugetări care îi aparţin.

1. Caută pe internet date istorice despre viaţa acestuia.

2. Extrage învăţături din pildele lui Solomon folositoare pentru tine.

Să descoperim împreună

Sfântul Antonie cel Mare (†17 ianuarie) a căutat mereu să înveţe de la alţii, zicând: „Cei care nu au povăţuitor cad ca frunzele”. Astfel, el a ascultat şi a împlinit sfaturile bune, învăţând de la fiecare persoană câte ceva: blândeţea, răbdarea, atenţia, pacea. El era smerit şi ascultător faţă de toţi şi se ruga lui Dumnezeu neîncetat.

1. Ce virtuţi a căutat Sfântul Antonie?

2. Cum a reuşit să le obţină?

3. Uneori, deşi vrei, este greu să urmezi un sfat. Ce poţi face pentru a reuşi?

Sfântul Antonie cel Mare

Îndemnuri pentru micul creştin

- Să împlineşti poruncile lui Dumnezeu.
- Să împlineşti sfaturile părinţilor.
- Să ceri şi să urmezi sfaturile bune.
- Să înveţi din greşelile altora.
- Să dai un sfat bun când ţi se cere.

Poţi da şi alte exemple? Alege trei îndemnuri şi notează-le în caiet.

Să ne jucăm împreună

Citește poezia alăturată. Alege doi colegi și interpretează una din următoarele situații:

1. Mâine ai serbare și ai vrea să reciți frumos poezia. Părinții te îndeamnă să repeți, dar un prieten te cheamă la joacă. Gândește cu voce tare ce faci în această situație.

2. Un coleg pierde foarte mult timp cu jocurile pe calculator și a început să învețe din ce în ce mai puțin. Ce sfat îi dai?

Să fim creativi

Activitate interdisciplinară

Pornind de la textul:

„Păzește, fiule, povața tatălui tău și nu lepăda îndemnul maicii tale. Leagă-le la inima ta, pururea atârnă-le de gâtul tău. Ele te vor conduce când vei vrea să mergi. Că povața este un sfetnic bun și legea o lumină, iar îndemnurile care dau învățătură sunt calea vieții" (Pilde 6, 20-23).

1. Realizează o fișă pentru **portofoliu** cu un sfeșnic cu trei lumânări. Scrie pe lumina lor cele mai importante sfaturi pe care le-ai primit de la părinți.

2. Folosește cinci cercuțe de hârtie colorată. Scrie pe fiecare o povață pe care o prețuiești foarte mult. Înșiră-le pe un șnur. Oferă-le unui coleg care s-ar putea folosi de aceste sfaturi.

Să reținem

- Prin ascultarea de Dumnezeu mergem pe calea mântuirii.
- Prin împlinirea sfaturilor primite de la părinți, duhovnic, profesori învățăm să alegem binele.
- Neascultarea duce la mândrie și greșeală.
- Prin ascultare dobândim o virtute prețioasă: smerenia.

Lectură

Vreau să știu ce drum s-aleg,
Însă nu prea înțeleg
Cum așa noian de gânduri
Pot să-ncapă-n două rânduri.

Căci vreau binele să-l fac,
Dar vreau și să-mi fac pe plac,
Câte-n lună și în stele
Vreau să fie ale mele.

Să mă-mpac acum mă-nvață.
Dă-mi prietene, povață!
Și promit că, de primesc
Sfatul bun, îl împlinesc.

Un strop de înțelepciune

„Ascultarea este scara cea mai scurtă către cer."

Sfântul Vasile cel Mare

Blândeţea şi bunătatea în relaţie cu ceilalţi

Că Tu, Doamne, bun
și blând ești
și mult milostiv.
Psalmul 85, 4

Mântuitorul Hristos
vorbește mulțimilor

Sfânta Scriptură ne învață

„Învățați-vă de la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre."
Matei 11, 29

Vocabular

- **a spori** = a îmbogăți.
- **mângâiere** = alinare.
- **model** = exemplu de urmat.
- **temelie** = bază, fundament.

–Bunicule, te rog să ne spui cum poți să fii așa de blând și de bun. Noi venim la tine cu multe întrebări, suntem gălăgioși, ne mai certăm, iar tu ne ierți de fiecare dată.

— Dragii mei, bunătatea și blândețea sunt semne ale chipului lui Dumnezeu din noi. Iar la temelia acestora stă dragostea. Omul însă le poate pierde sau le poate spori, după viața pe care o duce. Blândețea o pierdem când ne mâniem, iar bunătatea atunci când suntem egoiști și ne gândim doar la noi. Atunci când dăruim, când vorbim frumos, când avem un cuvânt de mângâiere, când prețuim tot ceea ce are viață, blândețea și bunătatea sporesc în inima noastră.

Când ne mâniem și suntem furioși, sufletul și chipul nostru se întunecă și provocăm supărare celor din jur. Ca să ne vindecăm de acestea este nevoie de iertare din toată inima.

Un om blând și bun primeşte fiecare întâmplare cu seninătate. El răspândește în jurul său frumusețe și pace.

Mântuitorul Hristos este un model viu de bunătate, blândețe și iertare.

Să înțelegem textul

1. Cum putem spori blândețea și bunătatea?
2. Care sunt consecințele lipsei de blândețe și bunătate?
3. Ce ne aduc blândețea, bunătatea și iertarea?

Să descoperim împreună

Mântuitorul Hristos a arătat blândețe, bunătate și iertare prin toate minunile și pildele Sale. El a vorbit mulțimilor, arătându-le cum Îl pot urma și care este calea care duce către fericire și către Împărăția lui Dumnezeu. În Pilda fiului risipitor ne vorbește despre dragostea iertătoare a lui Dumnezeu față de cei care greșesc și se îndreaptă.

Citește textele alăturate și răspunde la întrebări:

1. Ce dobândesc cei care sunt blânzi?
2. Cum putem arăta că suntem fiii lui Dumnezeu?
3. De ce este important să iertăm?

Pilda fiului risipitor

„Fericiţi cei blânzi, că aceia vor moşteni pământul."
Matei 5, 5

„Fericiţi făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema."
Matei 6, 9

„Că de veţi ierta oamenilor greşelile lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc."
Matei 6, 14

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să fii blând cu toți cei din jur.
- Să fii bun cu toată lumea.
- Să ierți cu dragoste.
- Să nu te mânii.
- Să nu fii violent.

Poți da și alte exemple? Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

1. Împreună cu profesorul de religie, organizați o excursie la mănăstirile din zonă. Purtați un dialog cu un părinte duhovnicesc pe tema obținerii și păstrării blândeții.

2. Realizează un desen care să exprime legătura dintre blândețe și fericire. Pune desenul în **portofoliu**.

Lectură

Să fii blând e lucru mare,
Și nu este-o întâmplare,
Ci străduință și har,
Dat de Dumnezeu în dar.

Dacă mângâi cu-n cuvânt
Un alt om, devine blând,
Și așa, la rândul lui,
la din darul Domnului.

Iar din om în om, să vezi,
Domnului dacă Îi crezi,
Mângâiere-n lumea toată
Se revarsă deodată.

Un strop de înțelepciune

„Prin blândețe și bunătate veți câștiga inimile oamenilor.”
Sfântul Ioan Gură de Aur

Să ne jucăm împreună

Citește poezia alăturată și gândește-te cât de bine te simți atunci când cineva vorbește blând cu tine și îți spune cuvinte frumoase. Cum ai putea să faci și pe altcineva să se simtă la fel de bine?

1. Lucrați pe echipe. Fiecare copil alcătuiește o listă de cuvinte prietenoase.

2. Schimbați aceste liste între voi.

3. Folosiți-le cât mai des cu toți cei din jur.

Să fim creativi

Activitate interdisciplinară

Pornind de la textele:

- „Cuvintele blânde sunt ca mierea: dulci pentru suflet și vindecătoare pentru trup” (Pilde 16, 24).
- „Un cuvânt blând domolește mânia, un cuvânt aspru sporește mânia” (Pilde 15, 1).

1. Realizează un desen în care să reprezinți un chip blând și bun.

2. Ce culori poți folosi pentru a reprezenta blândețea?

3. Mergi în parc și observă gesturi de blândețe ale trecătorilor față de ceea ce îi înconjoară. Poți face și tu asemenea gesturi?

Să reținem

- Blândețea, bunătatea și iertarea sunt semne ale chipului lui Dumnezeu din om.
- Ne vindecăm de mânie și furie prin iertare.
- Un om blând și bun este un om frumos.
- Mântuitorul Hristos este un model viu de bunătate, blândețe și iertare.

Importanța de a avea răbdare cu cei din jur

Pilda semănătorului

Îndurat și milostiv este Domnul, îndelung-răbdător și mult-milostiv.
Psalmul 102, 8

—Copii, astăzi ați avut multe teme pentru școală. Mai aveți nevoie de ajutor la ceva?

— Mulțumim, bunicule, am terminat! Nici nu știm cum ai avut atâta răbdare cu noi.

— Dragii mei, este un mare dar să poți avea mereu răbdarea în suflet. Ea izvorăște din dragostea și nădejdea în Dumnezeu, iar noi o putem păstra dacă suntem iubitori cu semenii noștri, iertători, înțelegători și blânzi. Atunci când ești nerăbdător și celelalte virtuți încep să dispară, devii neiertător, mânios ori invidios. Cei nerăbdători nu se pot înțelege cu persoanele din jur și nu pot duce la bun sfârșit lucrul început.

Și voi aveți nevoie să învățați să aveți răbdare unii față de alții, după modelul Mântuitorului. El a semănat cuvintele și învățăturile Evangheliei în lume și în sufletele noastre și așteaptă cu răbdare să le împlinim. Să vă lumineze Dumnezeu să înțelegeți valoarea răbdării și să o puteți păstra cum se cuvine și atunci când vă este greu!

Să înțelegem textul

1. Cine este modelul nostru de răbdare?
2. Cum putem fi mereu răbdători?
3. Care sunt consecințele lipsei de răbdare?

Sfânta Scriptură ne învață

„Cei ce, cu inimă curată și bună, aud cuvântul lui Dumnezeu, îl păstrează și rodesc întru răbdare.”

Luca 8; 11,15

Vocabular

- **a se trufi** = a se mândri.
- **călugăr** = persoană care trăiește în mănăstire.
- **îndelung-răbdător** = care are multă răbdare.

„Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare ...Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduieşte, toate le rabdă.”

1 Corinteni 13, 4, 7

1. Îndrumaţi de profesorul de religie, purtaţi o discuţie pe tema răbdării în relaţiile dintre oameni. Invitaţi părinţii şi preotul din parohie.

2. Alcătuieşte o poveste pornind de la ghicitoarea de mai jos:

Iert o dată, înc-o dată,
Şi aştept, că nu mi-e greu,
Vă întreb acum, pe dată,
Ce dar mi-a dat Dumnezeu?

Răbdarea

Să descoperim împreună

Sfânta Ipomoni (†13 martie) a trăit în secolul al XIII-lea, într-o perioadă grea pentru creştini. Ea fost o împărătească foarte credincioasă, înţeleaptă şi curajoasă. A avut opt copii, pe care i-a educat cu dragoste şi răbdare. Ultima parte a vieţii a petrecut-o în mănăstire. Acolo, ea a purtat numele de Ipomoni, care înseamnă *Răbdare*.

Priveşte icoana, citeşte textul alăturat şi răspunde la întrebări.

1. Cine este sfânta reprezentată şi de ce a primit numele acesta?

2. Ce alte virtuţi a mai avut?

3. Caută pe internet date despre viaţa acestei sfinte. Ce învăţături poţi folosi din viaţa ei?

Sfânta Ipomoni

Îndemnuri pentru micul creştin

- Să-L urmezi pe Hristos – model al răbdării.
- Să ai dragoste faţă de Dumnezeu şi faţă de semeni.
- Să fii înţelegător cu toţi cei din jur.
- Să ai nădejde în Dumnezeu.
- Să ai răbdare faţă de toţi oamenii.

Poţi da şi alte exemple? Alege trei îndemnuri şi notează-le în caiet.

Să ne jucăm împreună

Joc de rol: Colegii îți pun răbdarea la încercare. Alcătuiți echipe de câte cinci elevi.

1. Stabiliți, pe echipe, câteva modalități de a nu vă pierde răbdarea când sunteți provocați.

2. Alegeți un lider de grup. Împărtășiți-vă soluțiile la care v-ați gândit. Cele mai frumoase soluții vor fi mimate pe echipe.

3. Îndrumați de profesorul de religie, descoperiți înțelesul din poezia alăturată.

Să fim creativi

Activitate interdisciplinară

Pornind de la textele:

- „Cu răbdarea treci și marea, dar cu răul nici pârâul" (proverb).
- „Iar roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția; împotriva unora ca acestea nu este lege" (Galateni 5, 22-23).

1. În șirul următor literele s-au amestecat. Unele cuvinte se regăsesc în textele de mai sus: ***drasteago, înderecre, darearăb, ceapa, deșeblân, creștădin, tareier.*** Le poți descoperi?

2. Realizează din hârtie o bărcuță. Scrie pe ea cuvintele alese. Confecționează un catarg. Scrie pe pânza lui cele două cuvinte rămase. Oferă bărcuța părinților tăi, ca semn al recunoștinței față de răbdarea lor minunată și ca semn al virtuților care te călăuzesc pe marea vieții.

Să reținem

- Modelul nostru de răbdare este Mântuitorul Hristos.
- Răbdarea izvorăște din dragostea și nădejdea în Dumnezeu.
- Dacă ne pierdem răbdarea, pierdem și iertarea, blândețea sau înțelegerea.
- Fiind răbdători suntem mai aproape de Dumnezeu și de semenii noștri.

Lectură

Bunicul meu drag ne-a spus,
Când la dânsul am ajuns,
Ce-nseamnă să ai răbdare
Și să fii plin de-ascultare.

Răbdarea ne dă putere
Și ne-aduce mângâiere,
Atunci când toți ceilalți vor
Să facem multe cu zor.

Noi însă am învățat,
De când toți am fost în sat,
Că graba nu-i deloc bună
Și ne-ndreaptă spre furtună.

Dumnezeu ne-a așezat
Și ne-a binecuvântat
Într-o lume-n care noi
Să fim răbdători cu voi.

Un strop de înțelepciune

„Cel răbdător poate păstra cu adevărat pacea."

Sfântul Efrem Sirul

Respectul față de sine și față de ceilalți

Toate câte voiți să vă facă vouă oamenii, asemenea și voi faceți lor.
Matei 7, 12

Mântuitorul Hristos spală picioarele ucenicilor

Sfânta Scriptură ne învață

„Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta."
Ieșirea 20, 12

„Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți."
Marcu 12, 31

Vocabular

- **mâhnire** = întristare, supărare, îndurerare.
- **politicos** = bine crescut.
- **punctual** = care respectă termenul sau momentul fixat.

–Bunicule, azi în autobuz am oferit locul unor doamne în vârstă. Ne-au zâmbit, ne-au mulțumit şi ne-au spus că este mare lucru că avem respect. Aşa este?

— Da, dragii mei. Respectul înseamnă prețuirea pe care o simțim şi cinstirea pe care o arătăm celor din jur. Suntem datori să îi respectăm pe toți oamenii: părinți, profesori, preoți, colegi, pe cei în vârstă, dar şi pe cei mici, pentru că fiecare poartă în el chipul lui Dumnezeu. Mântuitorul ne-a dat pildă de cinstire atunci când a spălat, smerit, picioarele ucenicilor săi, după regulile de politeţe din acele vremuri.

Dacă avem respect, facem dovada smereniei şi iubirii față de aproapele, prin care ajungem la iubirea de Dumnezeu. Altfel, prin lipsa de respect, arătăm că suntem mândri, Îl întristăm pe Dumnezeu și pe cei din jur. Aceștia nu se vor simți bine în prezenţa noastră, vor fi neînţelegeri şi mâhnire.

Arătăm respect fiind darnici, politicoşi, punctuali, apreciind munca şi părerile altora. Pe noi ne respectăm, dacă avem mereu sufletul curat şi trupul îngrijit. Respectul față de sine este temelia respectului față de ceilalți.

Să înțelegem textul

1. Ce este respectul?
2. Cum ne manifestăm respectul?
3. Ce se întâmplă dacă nu avem respect?

Să descoperim împreună

Sfinții Apostoli Petru și Pavel (†29 iunie) s-au cunoscut la Ierusalim în anul 50. Deși au avut opinii diferite în legătură cu răspândirea creștinismului, ei au dat dovadă de respect și de iubire unul față de celălalt.

Citește textele alăturate, privește icoana Sfinților Apostoli Petru și Pavel și răspunde la întrebări:

1. Cum își arătau respectul unul față de celălalt?

2. Prin ce gesturi și cuvinte poți tu să îți arăți respectul față de părinți, profesori și prieteni?

„Daţi tuturor cinste, iubiţi frăţia."

Petru 2, 17

„Cu iubire frăţească unii pe alţii iubiţi-vă, în cinste unii altora daţi-vă întâietate."

Romani 12, 10

Sfinții Apostoli Petru și Pavel

Sinaxarul este o carte în care sunt prezentate, pe scurt, viețile sfinților.

1. Împreună cu profesorul de religie, citiți sinaxarul despre viața Sfinților Apostoli. Identificați câteva manifestări ale respectului față de Dumnezeu și față de semeni. Cum ați putea să le aplicați în viața voastră?

2. Transcrie în caiet ghicitoarea de mai jos.

Sfinţii tăi s-au întâlnit
Şi au dat îmbrăţişare
Chipului Tău zugrăvit
În inimi. Ce este oare?

Respectul

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să fii respectuos.
- Să fii punctual.
- Să vorbești politicos.
- Să respecți opiniile altora.
- Să-ți păstrezi sufletul curat și trupul îngrijit.

Poți da și alte exemple? Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

Lectură

Dimineața plec grăbit,
Dar în prag mai stau un pic
Și salut cald, cu plăcere:
V-am lăsat! La revedere!

Iar spre seară, vin acasă
Și-i salut pe toți la masă,
Ne rugăm și mulțumim
Pentru tot ce-n dar primim.

Și așa, câte puțin,
Slăvesc al Tău chip divin,
Așezat în fiecare,
După dragostea Ta mare.

Un strop de înțelepciune

Respectă și vei fi respectat!

Să ne jucăm împreună

Citește poezia alăturată. Alege doi colegi și joacă una din următoarele situații:

1. Unul dintre colegi arată lipsă de respect. Celălalt va trebui să-i corecteze comportamentul folosind: „te rog”, „mulțumesc”, „scuză-mă”.

2. De obicei luați masa de seară împreună, în familie. Dar ai venit de la joacă și îți este foame. Masa este gata peste jumătate de oră. Spune cu voce tare ce gânduri ai.

Să fim creativi

Activitate interdisciplinară

Pornind de la textul:

- „Ia seama, fiul meu, în toate lucrările tale și fii bine crescut în toată purtarea ta!” (Cartea lui Tobit 4, 14).

1. Realizează din hârtie colorată o floare. Scrie în centru numele tău și pe fiecare petală cuvintele sau gesturile prin care îți arăți respectul față de o persoană feminină: mama, bunica, o colegă, o profesoară. Oferă-i această floare.

2. Desenează-ți mâna. Scrie în centru numele tău și pe fiecare deget cuvintele sau gesturile prin care îți arăți respectul față de o persoană masculină: tata, bunicul, un coleg, un profesor, părintele duhovnic. Oferă-i această strângere de mână.

Să reținem

- Dumnezeu ne învață să avem respect față de ceilalți și față de noi înșine.
- Prin respect arătăm iubire față de aproapele și față de Dumnezeu.
- Ne respectăm pe noi înșine prin suflet curat și trup îngrijit.
- Respectul față de sine este temelia respectului față de ceilalți.

Nevoia de efort pentru a obține rezultate

Tatăl Meu până acum lucrează; și Eu lucrez.
Ioan 5, 17

–Bunicule, mai e puțin și vine vacanța, am cam obosit să tot mergem la școală și să învățăm.

— Vă cred, dragii mei, dar este important să înțelegeți că aveți nevoie de efortul de a învăța puțin câte puțin, în fiecare zi, fie la școală, fie acasă. Munca vă luminează mintea, vă îmbogățește cunoașterea și dobândiți virtuți precum răbdarea, ascultarea, respectul, hărnicia, perseverența. Prin muncă devenim creatori și dăm valoare timpului. Învățăm valoarea muncii din familie, fie observând lucrarea părinților, fie participând și noi la ea. Dumnezeu a rânduit șase zile de muncă și una de odihnă. De aceea, fără efort, nu ne putem bucura de pauză.

Roadele învățăturii pot veni imediat prin rezultatele de la școală sau, mai târziu, prin împlinirea în muncă. Dacă munca îl sfințește pe om, lenea nu îl lasă să facă fapte bune pentru aproapele. Omul harnic aduce bucurie celor din jur.

Să înțelegem textul

1. Ce înseamnă munca la vârsta copilăriei?
2. De ce este important efortul de a munci și de a învăța?
3. Ce virtuți dobândim prin muncă?

Sfânta Scriptură ne învață

„Și a luat Domnul Dumnezeu pe omul pe care-l făcuse și l-a pus în grădina cea din Eden, ca s-o lucreze și s-o păzească."
Facerea 2, 15

„Și S-a odihnit de toată lucrarea pe care o făcuse."
Facerea 2, 2

Vocabular

- **Eden** = Rai.
- **efort** = muncă, acțiune, străduință.
- **ierarh** = conducător al Bisericii.
- **sârguință** = râvnă, zel.

Sfântul Antim Ivireanul

„Dacă avem slujbă, să stăruim în slujbă; dacă unul învaţă, să se sârguiască în învăţătură.”

Romani 12, 7

1. Caută pe internet alte proverbe despre muncă. Transcrie în caiet două dintre ele.

2. Vizionează prezentarea Mănăstirii Antim din București. Ușile de la intrare au fost sculptate cu multă măiestrie chiar de către Sfântul Antim.

Să descoperim împreună

Sfântul Antim Ivireanul (†27 septembrie) s-a născut în Iviria (Georgia de astăzi) și a ajuns ierarh în Țara Românească în anul 1708. Din copilărie a avut un mare respect pentru învățătură și pentru munca bine făcută. A învățat de tânăr multe limbi străine, caligrafia, sculptura, tipografia, arhitectura și a lucrat cu sârguință, lăsând o mare moștenire culturală.

Citește textul alăturat, privește icoana și răspunde, cu ajutorul profesorului, la întrebări:

1. Ce a învățat în copilărie Sfântul Antim?

2. Ce exemplu ne oferă acest sfânt?

3. Caută pe internet mai multe informații despre tipărirea cărților în perioada respectivă.

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să prețuiești munca.
- Să fii disciplinat.
- Să fii harnic.
- Să dai prin muncă valoare timpului.
- Să respecți programul de odihnă.

Poți da și alte exemple? Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

Să ne jucăm împreună

Joc de rol: Citiți poezia alăturată. Alcătuiți echipe de câte patru elevi. Fiecare dintre voi a primit de la Dumnezeu un dar care îl face potrivit pentru o anume meserie.

1. Mimați fiecare meseria prin care considerați că înmulțiți darurile primite de la Dumnezeu.

2. Ajutați-vă între voi să descoperiți dacă este potrivită pentru fiecare.

Să fim creativi

Activitate interdisciplinară

Pornind de la textele:

- „Cea mai scumpă comoară pentru un om este munca” (Pilde 12, 27).
- „Fiule! Din tinerețile tale alege învățătura și până la cărunteţile tale vei afla înțelepciune” (Iisus Sirah 6, 18).

1. Selectează cuvintele care arată cum poți deveni un om bogat și înțelept.

2. Confecționează o pasăre din hârtie. Scrie pe fiecare aripă unul dintre cuvinte. Dacă îi lipsește o aripă, poate zbura?

Să reținem

- Dumnezeu a dat omului puterea de a munci și a crea.
- Munca la vârsta copilăriei este învățarea și ajutorul dat părinților.
- Prin muncă devenim creatori și dăm valoare timpului.
- Învățătura și munca sunt căi de dobândire a virtuților.

Lectură

Am primit un dar de sus,
Și pe mână eu mi-am pus
O brăţară minunată:
Meseria învăţată.

Acum pot să înmulţesc
Darul Tatălui ceresc,
Și îmi place să muncesc,
Binele să-l împlinesc.

Și așa, dacă am spor,
Totul pare că-i ușor!
Nu mă mir de rezultate.
Slavă Domnului în toate!

Un strop de înțelepciune

„Învăţătura este cea mai bună avuţie.”

Proverb

Lectură pentru suflet

Sfântul Macarie (†19 ianuarie) a trăit în secolul al IV-lea în pustiul Egiptului. Ducea o viață curată și sfântă și era prețuit de toată lumea pentru bunătatea sa.

La începutul primelor secole, unii creștini, dorind să se apropie mai mult de Dumnezeu și să ducă o viață sfântă, se retrăgeau în singurătate în munți sau în deșert. Au fost numiți pustnici sau sihaștri. Locuințele lor se numeau chilii. În jurul acestor pustnici se adunau mulți ucenici, alcătuind astfel primele mănăstiri. Viața și învățăturile lor alcătuiesc cartea numită *Pateric*.

Sfântul Macarie și strugurele

Într-o zi, la chilia Sfântului Macarie a venit un om și i-a adus un ciorchine mare de strugure frumos mirositor. A vrut să-i facă o bucurie, deoarece în deșert nu se găsesc plante, nici apă nu este îndeajuns. Sfântul a luat strugurele și a mulțumit pentru dragostea arătată. Apoi s-a dus să îl ofere altui pustnic, gândindu-se că acesta are mai multă nevoie decât el. Pustnicul, lăudând pe Dumnezeu pentru atâta bunătate, l-a trimis mai departe altuia. Și tot așa, după ce a înconjurat toate chiliile risipite în pustie, ciorchinele a ajuns din nou la Părintele Macarie.

Și mult s-a bucurat sfântul văzând atâta bunătate și dragoste, că nimeni nu s-a gândit la sine, ci fiecare s-a gândit la celălalt.

Rămas singur, părintele Macarie a luat strugurele, zicându-și: „De vreme ce nimeni nu a mâncat acest strugure, cum îl voi mânca eu?” Și, zicând acestea, a dus strugurele și l-a pus pe o piatră. O pasăre a venit și l-a luat, ducându-l puișorilor ei.

Să cunoaștem mai mult

Citește cu atenție fragmentele de mai sus.

1. Ce a făcut Sfântul Macarie cu darul primit?

2. Ce virtuți regăsești în această povestioară?

3. Explică următoarea expresie: „Dar din dar se face Rai”.

4. Împrumută de la bibliotecă *Patericul pentru copii*. Vei descoperi multe învățături de folos pentru suflet din viețile sfinților.

Recapitulare

1. Sfântul *Ioan Scărarul* a trăit în jurul secolului al VII-lea, pe Muntele Sinai. A avut o viață curată și sfântă și era prețuit de către toată lumea pentru înțelepciunea și viața sa. El a scris o carte numită *Scara*, în care arată treptele virtuților pe care omul poate urca la Dumnezeu.

Privește imaginea alăturată, citește textele de mai jos și răspunde la întrebări.

- Blândețea este sprijinitoare a răbdării, poartă de intrare a dragostei.
- Din ascultare se naște smerenia, din smerenie înțelepciunea.

a. Ce reprezintă treptele scării?

b. Identifică numele unor trepte din cele două texte date mai sus.

c. Enumeră numele treptelor studiate în această unitate de învățare.

d. Alcătuiește o propoziție cu două dintre numele treptelor pe care le consideri importante pentru tine.

2. Citește poezia. Ilustrează printr-un desen o strofă la alegere. Pune desenul în portofoliu.

Spune-mi adevărul, frate!
Nu-i așa că de asculți
De părinți, de cine poate
Să-ți dea sfat, că nu sunt mulți,
Ai câștig în bunătate,
În blândețe și răbdare?

Ești bogat și îți spun, frate,
Că ai o comoară mare.
Căci aduni, făcând doar bine,
Învățând, lucrând mereu,
Mult respect și pentru tine,
Dar și pentru Dumnezeu.

3. Realizează un proiect cu titlul: „Cum pot să fiu un copil mai bun”, plecând de la temele studiate în această unitate de învățare.

Evaluare

I.
S – 2 răspunsuri
B – 3 răspunsuri
FB – 4 răspunsuri

II.
S – 2-3 cuvinte
B – 4-6 cuvinte
FB – 7-8 cuvinte

III.
S – 2-3 cuvinte
B – 4-5 cuvinte
FB – 6-7 cuvinte

IV.
S – un răspuns
B – 2 răspunsuri
FB – 3 răspunsuri

I. Răspunde cu adevărat (A) sau fals (F):

1. Dacă Îl asculți pe Dumnezeu și spui adevărul, părinții și cei din jur vor avea încredere în tine.
2. Cu prietenii este nevoie să ai multă răbdare, însă nu trebuie să îi ierți dacă greșesc.
3. Mântuitorul Hristos este exemplul nostru de blândețe.
4. Poți să îi respecți pe ceilalți chiar dacă nu te respecți pe tine.

II. Grupează pe două coloane acțiunile care arată respectul, respectiv lipsa de respect:

sunt punctual, vorbesc urât, mulțumesc, vorbesc frumos, întârzii, îmi cer scuze, sunt dezordonat, arunc cu hârtii.

III. Transcrie pe o fișă, apoi completează spațiile libere folosind cuvintele de mai jos:

1. Mântuitorul a spus: Eu sunt CALEA, ... și VIAȚA.
2. Dovada iubirii față de părinți este .....
3. Fiți ..... ca porumbeii și ..... ca șerpii.
4. Cu ..... treci marea.
5. Omul harnic .....,
De pâine nu duce dor.
6. Începe prin a te ..... ca să fii respectat.

(muncitor, ascultarea, blânzi, respecta, înțelepți, adevărul, răbdarea)

IV. Citește poezia și răspunde la următoarele întrebări:

Toată ziua mă zoresc
Și culeg din floare-n floare,
Pic cu pic, nectar ceresc,
Încălzit de mândrul soare.

Și așa, cu spor muncesc,
Nu degeaba sunt albină,
Lucrul meu îl împlinesc
Bucurându-mă-n lumină.

1. Ce sentiment este exprimat în poezie?
2. Cum lucrează albina?
3. Ce învățăm de la ea?

Mari sărbători creștine

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE

Învierea și Înălțarea Domnului

Învierea Domnului
Înălțarea Domnului

Recapitulare. Evaluare

Învierea Domnului

Hristos a înviat!

Sfânta Scriptură ne învață

„Și înviind dimineața, în ziua cea dintâi a săptămânii (duminică) El s-a arătat întâi Mariei Magdalena. Aceea, mergând, a vestit pe cei ce fuseseră cu El.”

Marcu 16, 9-10

Vocabular

- **mironosiță** = femeie purtătoare de mir și miresme.
- **nemărginit** = fără limite, fără margini.

–Bunicule, ce frumoasă este primăvara!

— Da, toți așteptăm acest anotimp al bucuriei, când întreaga natură revine la viață. Ne bucurăm de cea mai mare sărbătoare a creștinilor, Învierea Domnului, prin care ne întâlnim cu Mântuitorul Hristos.

Din Sfânta Scriptură aflăm că Învierea Domnului a fost vestită de îngeri femeilor mironosițe, care au stat mereu alături de Hristos. Acestea au împărtășit și Sfinților Apostoli marea bucurie. Vestea cea bună a fost dusă la toate popoarele. Cu toții așteptăm sărbătoarea Învierii, în care simțim iubirea nemărginită a lui Dumnezeu revărsată asupra noastră.

Pentru această sărbătoare, ne pregătim sufletește prin post, rugăciune, fapte bune, ne spovedim și ne împărtășim. Între Florii și Paști mergem la slujbele de seară, numite Denii.

În noaptea de Înviere ducem la biserică ouă roșii, pască și alte daruri pentru a fi sfințite, luăm lumină și participăm la Sfânta Liturghie. Timp de 40 de zile, până la Înălțarea Domnului, ne salutăm cu ***Hristos a înviat! Adevărat a înviat!*** Învierea lui Hristos ne-a dăruit tuturor viață veșnică!

Să înțelegem textul

1. Care este cea mai mare sărbătoare pentru creștini?
2. Cui au vestit îngerii Învierea Domnului?
3. Cum ne pregătim pentru Sfintele Paști?

Să descoperim împreună

Privește icoana de mai jos și citește textele alăturate. Cu ajutorul profesorului de religie, răspunde la întrebări:

1. Ce le spune Mântuitorul mironosițelor?

2. Cum îi salută Hristos pe Sfinții Apostoli?

Femeile mironosițe la mormântul Domnului Iisus Hristos

„Dar când mergeau ele să vestească ucenicilor, iată Iisus le-a întâmpinat, zicând: *Bucuraţi-vă!* Iar ele, apropiindu-se, au cuprins picioarele Lui şi I s-au închinat. Atunci Iisus le-a zis: *Nu vă temeţi. Duceţi-vă şi vestiţi fraţilor Mei, ca să meargă în Galileea, şi acolo Mă vor vedea.*"

Matei 28, 9-10

„Şi a venit Iisus, uşile fiind încuiate, şi a stat în mijlocul lor şi a zis: *Pace vouă!*"

Ioan 20, 26

1. Vizionează documentarul despre Lumina de la Ierusalim.

2. Găsește legătura dintre această minune și Învierea Domnului.

E a Domnului minune
Ce-a uimit întreaga lume
Și-a adus cu ea, prin har,
Viaţa veşnică în dar.

Înviere

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să întâmpini cu bucurie ziua Învierii.
- Să te pregătești pentru această mare sărbătoare.
- Să participi la Sfânta Liturghie în noaptea de Sfintele Paști.
- Să păstrezi în suflet Lumina Învierii.
- Să vestești și tu că *Hristos a înviat!*

Poți da și alte exemple? Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

Lectură

Mulțumescu-Ți, Doamne Sfinte,
Că ești al nostru părinte
Și ne-nveți ce e iubirea
Luminându-ne menirea.

Învierea Ta ne-arată
Câtă dragoste îndreaptă
Dumnezeu întregii lumi
Spre a deveni mai buni.

Îngeri, sfinți, părinți, bunici
Ne-nvață pe toți, de mici,
Că Dumnezeu e iubire
Și ne-aduce fericire.

Lumina Ta este sfântă,
Pe copii ea îi încântă.
Sufletul meu o primește,
Lumea-ntreagă mântuiește.

Un strop de înțelepciune

„Înviat-a Hristos și viața stăpânește!"

Sfântul Ioan Gură de Aur

Să ne jucăm împreună

Doi prieteni vin la tine în vizită înainte de Sfintele Paști.

1. Discutați între voi cum vă pregătiți pentru această mare sărbătoare.

2. Cu ce virtute din poezia alăturată puteți împodobi lumina Învierii?

3. Căutați pe internet informații despre tradiții și obiceiuri de Sfintele Paști. Implicați-vă în pregătirile familiei pentru această sărbătoare.

Să fim creativi

1. Confecționează din carton sau hârtie forme ovale de ouă. Pe fiecare scrie un cuvânt din șirul de mai jos, care arată ce îți aduce în suflet Învierea Mântuitorului:

bucurie, fericire, lumină, frumusețe, seninătate, răbdare, iubire, înțelegere, iertare.

2. Dăruiește colegilor tăi câte un ou realizat de tine.

Să reținem

- Învierea Domnului este cea mai mare sărbătoare creștină.
- Sfânta Scriptură ne vorbește despre Învierea Domnului.
- Pentru Sfintele Paști ne pregătim prin post, rugăciune, fapte bune, ne spovedim și ne împărtășim.
- Învierea lui Hristos ne-a dăruit tuturor viață veșnică.

Înălțarea Domnului

Hristos S-a înălțat!

– Hristos S-a înălțat, bunicule!

— Adevărat S-a înălțat! Mă bucur că ați știut că astăzi sărbătorim Înălțarea Domnului la cer. Ne salutăm astfel, timp de 10 zile, până la Rusalii. Atunci s-a împlinit promisiunea Mântuitorului, care le-a spus ucenicilor că nu-i va lăsa singuri, ci le va trimite un Mângâietor, pe Duhul Sfânt.

Sfânta Scriptură ne învață că, după ce Hristos a înviat, S-a arătat multor oameni, în diferite împrejurări. Iar după 40 de zile, Mântuitorul i-a binecuvântat pe Sfinții Apostoli pe Muntele Măslinilor și apoi S-a înălțat lângă Dumnezeu Tatăl, șezând de-a dreapta Sa.

Creștinii sărbătoresc Înălțarea Domnului în a șasea joi după Înviere. Tot în această zi, Biserica Ortodoxă Română sărbătorește și Ziua Eroilor. Astfel, Biserica noastră îi cinstește, prin slujbe deosebite, pe cei care ne-au apărat țara și credința, chiar cu prețul vieții lor.

Să le mulțumim și să nu-i uităm niciodată!

Să înțelegem textul

1. Cum se salută creștinii de la Înălțare până la Rusalii?
2. Când a avut loc Înălțarea Domnului la cer?
3. Pe cine mai cinstește Biserica noastră tot în această zi?

Sfânta Scriptură ne învață

„Domnul Iisus, după ce a vorbit cu ei, S-a înălțat la cer și a șezut de-a dreapta lui Dumnezeu."
Marcu 16, 19

Vocabular

- **aureolă** = rază de lumină ce-i înconjoară pe sfinți.
- **a rândui** = a aranja.
- **scut** = armă de apărare pentru soldați.

„Pe când ei priveau, S-a înălţat şi un nor L-a luat de la ochii lor.”

Fapte 1, 9

„Şi pe când îi binecuvânta, S-a despărţit de ei şi S-a înălţat la cer.”

Luca 24, 51

„Mă sui la Tatăl Meu şi Tatăl vostru şi la Dumnezeul Meu şi Dumnezeul vostru.”

Ioan 20, 17

La Ierusalim, pe Muntele Măslinilor, pe locul unde S-a înălțat Hristos la cer, se păstrează urma tălpii Mântuitorului. Caută pe internet imagini cu acest loc.

Să descoperim împreună

Citește textele alăturate și privește icoana. Cu ajutorul profesorului de religie, răspunde la întrebări:

1. Cine este de față la Înălțarea Mântuitorului la cer?
2. Cine Îi sunt alături lui Hristos în înaltul cerului?

Înălțarea Domnului Iisus Hristos

Îndemnuri pentru micul creștin

- Să participi la Sfânta Liturghie în ziua Înălțării.
- Să înalți gândul tău către Dumnezeu.
- Să cinstești eroii neamului.
- Să citești despre eroii români.
- Să vestești și altora: *Hristos S-a înălțat!*

Poți da și alte exemple? Alege trei îndemnuri și notează-le în caiet.

Să ne jucăm împreună

Imaginează-ți că ești pentru o zi un mic erou în clasa ta. Alege cinci colegi cu care să formezi o echipă.

1. Stabilește împreună cu ei regulile ce trebuie respectate în clasă pentru a rămâne mereu un colectiv unit.

2. Ce trăsături poți împrumuta de la eroii neamului?

3. Împreună cu profesorul de religie, descoperă înțelesul din lectura alăturată.

Să fim creativi

1. Plecând de la imaginile de mai jos, descoperă care sunt însemnele specifice unui soldat din armată și cele ale unui soldat „pentru Hristos”:

- armă / Cruce;
- scut / Sfânta Scriptură;
- aureolă / cască;
- biserică / monument al eroilor.

2. Găsește asemănări și deosebiri între cei doi soldați. Scrie ce au făcut sfinții pentru Hristos și eroii pentru țară. Adaugă fișa în **portofoliu**.

Să reținem

- Creștinii sărbătoresc Înălțarea Domnului la 40 de zile după Învierea Sa.
- Când S-a ridicat la cer, Mântuitorul a șezut de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl.
- În fiecare an, Înălțarea Domnului la cer se sărbătorește într-o zi de joi, împreună cu Ziua Eroilor.
- Cinstirea eroilor neamului este o datorie națională.

Lectură

Dacă azi suntem creștini,
Și români noi ne numim,
Este fiindcă-n astă lume,
Au fost mulți fără de nume,
Care ne-au lăsat o țară,
Mândră și ca o brățară,
Scumpă, de neprețuit,
Ce pe noi toți ne-a unit.

Dumnezeu ne-a învățat,
Prin părinți ne-a arătat,
Că cinstind pe-acești eroi
Ei rămân mereu cu noi.
Iar Biserica le-nalță
Imnuri, cântece de slavă
Și noi toți le mulțumim
Și-mpreună îi cinstim.

Un strop de înțelepciune

„Sus să avem inimile!”
Din Sfânta Liturghie

Recapitulare

1. Păsările s-au amestecat în zbor. Descoperă mesajele!

- Arată când și cum se folosesc aceste mesaje în timpul anului.
- Caută pe internet date despre vechimea acestor mesaje și despre aria geografică în care sunt folosite.

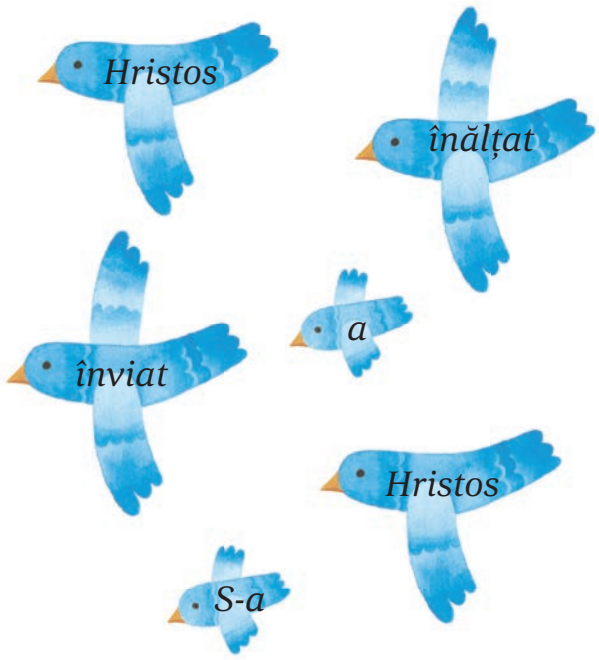

2. Citește cu atenție textul:

„Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într-însa” (din Slujba Învierii).

- Cum ai putea să dăruiești această bucurie și altora?
- Realizează un desen în care să reprezinți ce înseamnă ziua Învierii Domnului pentru tine. Pune desenul în **portofoliu.**

3. În noaptea de Înviere se aduce la biserică un coș cu bucate pentru a fi sfințite. Caută pe internet mai multe informații despre această tradiție și realizează un proiect cu tema „Tradiții și obiceiuri de Paști”.

4. Citește versurile de mai jos și răspunde la întrebări:

Hristos azi ne-a arătat,
Ca un mare Împărat,
Că Dumnezeu e iubire
Și ne-ndrumă spre-nnoire.

Eu credința o-mplinesc,
Căci mă-nvață să cinstesc
Neamul și poporul meu,
Cum ne-ndeamnă Dumnezeu.

Iar eu inima mea-mi plec
Și cu bine vreau să trec
Cu răbdare, prețuire,
Spre a noastră mântuire.

- Cum este numit Mântuitorul Hristos în poezia de mai sus?
- Ce împlinim prin cinstirea eroilor?
- Cine ne învață acest lucru?

Evaluare

Să facem un proiect

- Pe echipe de câte patru elevi, realizați o fișă de proiect după modelul de mai jos și completați spațiile libere.
- Puneți în practică tot ce ați scris. Mult succes!

ZIUA EROILOR
Proiect interdisciplinar

1. Care este nevoia:
Avem nevoie de modele de curaj şi dăruire care să ne inspire în viaţă.

2. Ce ne propunem:
Să promovăm şi să cinstim eroii neamului.
(Este nevoie să cercetați care sunt eroii cinstiți în localitatea voastră și să aflați dacă li s-a ridicat un monument.)

3. Cine va participa: .....
(Scrieți, alături de elevi, persoanele interesate de cinstirea eroilor.)

4. Cum am putea realiza: .....
(Găsiți două modalități prin care puteți să obțineți ce v-ați propus. Spre exemplu: o vizită, un concert în cinstea eroilor, o expoziție de desene cu eroii locali, participarea la slujba de Înălțare, o jerbă de flori pentru monumentul lor, o piesă de teatru despre eroi.)

5. Ce vom face: .....
.....
(Enumerați minimum trei activități prin care să puteți realiza ce v-ați propus. Spre exemplu: repetiții corale, decorarea sălii de festivități, ateliere de pictură și grafică, împletirea unor coronițe sau jerbe de flori, vopsirea ouălor, realizarea de pachete pentru a fi dăruite în amintirea eroilor în ziua de Înălțare, vizite la monumentul eroilor.)

6. De ce avem nevoie: .....
(Enumerați materialele de care aveți nevoie și estimați timpul necesar realizării activităților.)

7. Pe cine implicăm: .....
(Enumerați persoanele care doriți să vă sprijine: învățători, profesori de religie, educație plastică, educație muzicală, părinți, preoți, sponsori etc.)

8. Cum ne dăm seama dacă am avut succes: .....
(Scrieți cine și în ce mod va aprecia ce ați realizat prin proiect).

S – fișă realizată parțial
B – fișă realizată integral
FB – realizarea practică a proiectului

Recapitulare semestrială

Povestea crinului

Jos în vale, lângă râu,
Șade-n ierburi până la brâu,
Ocrotit de-o tufă deasă,
Un crin alb ca o mireasă.

Cum mijește dimineața,
El cu rouă-și spală fața
Și o-ndreaptă, apoi, sfios,
Către cerul luminos.

Crinul e, copilul meu,
Chipul sufletului tău:
Alb, curat, privind mereu
Numai sus, la Dumnezeu.

Din volumul
Poezii cu iz de filocalii,
Mănăstirea Diaconești

1. Citește poezia alăturată, privește imaginea și răspunde la următoarele cerințe:

- Care este Sfânta Taină prin care sufletul nostru poate să devină curat?
- Ce învățăm din povestea crinului?
- Care sunt virtuțile pe care le dobândim dacă Îl urmăm pe Hristos?

2. Citește cuvintele Mântuitorului și răspunde la următoarele întrebări:

„Eu spre aceasta M-am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să dau mărturie pentru adevăr; oricine este din adevăr ascultă glasul Meu” (Ioan 18, 37).

- De obicei spui adevărul sau ești sincer doar cu părinții? Ce faci când greșești?
- Când primești un sfat, îl asculți sau te mai gândești, îl urmezi cu răbdare sau îl uiți imediat?

3. Marile sărbători creștine sunt un prilej de bucurie pentru toți. Citește versurile și răspunde la următoarele cerințe:

În prag de sărbători sfinte,
Ne aducem toți aminte
De pocăința ce-așterne
Pacea, dinspre Înviere,

De lumina sfântă, clară
Ce dă biruință iară;
De-a lui Hristos Înălțare
Și-a Duhului Sfânt lucrare.

- Despre ce sărbători amintesc versurile?
- Alcătuiește câte o propoziție cu fiecare sărbătoare.

4. Realizează un proiect interdisciplinar cu titlul „Învierea Domnului”.

Evaluare semestrială

I. Transcrie pe o fișă, apoi completează spațiile libere:

1. Mântuitorul Hristos i-a împărtășit pe Sfinții Apostoli la ..... cea de Taină, care a avut loc în ..... Mare.

2. Taina Sfintei Împărtășanii are loc în timpul Sfintei ....., care este cea mai importantă ..... a Bisericii.

3. Pe părintele duhovnic îl mai numim .....

(păstor de suflete, Cina, Liturghii, Joia, slujbă)

II. Sfinții sunt pentru noi exemple demne de urmat. Alege din coloanele de mai jos cuvintele sau expresiile care se potrivesc sfinților întâlniți în lecțiile din acest semestru și realizează corespondențele:

Sfântul Antim Ivireanul	Cele zece porunci
Sfânta Ipomoni	Hărnicia
Sfinții Apostoli Petru și Pavel	Ascultarea
Prorocul Moise	Respectul
Sfântul Macarie	Dărnicia
Sfântul Antonie cel Mare	Răbdarea

III. Transcrie pe o fișă, apoi completează proverbele folosind cuvintele și expresiile potrivite:

1. Bine faci, ...

2. ..... are picioare scurte.

3. Cine nu are bătrâni, ...

4. ..... e pe jumătate iertată.

(minciuna, bine găsești, greșeala mărturisită, să-și cumpere)

IV. Citește poezia și răspunde la următoarele cerințe:

La bunicul nostru drag,
Astăzi, așezați pe prag,
Socotit-am ce-am primit
De când anul s-a ivit.

Sfaturi multe, înțelepte,
Și-alte multe fapte drepte,
Să le-aducem dar frumos
Domnului Iisus Hristos.

1. Ce ai primit de la bunicul?

2. Enumeră cele mai importante sfaturi primite.

3. Cum ai putea să aplici în viața ta aceste sfaturi?

I.
S – 2 cuvinte
B – 3-4 cuvinte
FB – 5 cuvinte

II.
S – 1-2 corespondențe
B – 3-4 corespondențe
FB – 5-6 corespondențe

III.
S – 2 răspunsuri
B – 3 răspunsuri
FB – 4 răspunsuri

IV.
S – un răspuns
B – 2 răspunsuri
FB – 3 răspunsuri

CUPRINS

DUMNEZEU SE FACE CUNOSCUT OMULUI

Unitatea de învățare **CE ÎNSEAMNĂ SĂ FII CREŞTIN** 3
Primirea iertării prin spovedanie 4
Primirea lui Hristos prin Sfânta Împărtăşanie 7
Dumnezeu ocroteşte şi dă putere, pentru a face fapte bune 10
Recapitulare 13
Evaluare 14

VIAŢA CREŞTINULUI ÎMPREUNĂ CU SEMENII

Unitatea de învățare **VIAŢA ÎMPREUNĂ CU CEILALŢI** 15
Necesitatea de a spune mereu adevărul 16
Ascultarea şi împlinirea sfaturilor bune 19
Blândeţea şi bunătatea în relaţie cu ceilalţi 22
Importanţa de a avea răbdare cu cei din jur 25
Respectul faţă de sine şi faţă de ceilalţi 28
Nevoia de efort pentru a obţine rezultate 31
Lectură pentru suflet 34
Recapitulare 35
Evaluare 36

MARI SĂRBĂTORI CREŞTINE

Unitatea de învățare **ÎNVIEREA ŞI ÎNĂLŢAREA DOMNULUI** 37
Învierea Domnului 38
Înălţarea Domnului 41
Recapitulare 44
Evaluare 45

Recapitulare semestrială 46
Evaluare semestrială 47